Ner 126. ROK 1844. WTOREK 4 CZERWCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	27" 2,''' 610	+ 8, 9	3,''' 54	ZPł. Zachodni słaby	Pogoda z chmurami	
3	2	2, 166	+ 17, 1	3, 46	Pn. Wschodni ,,	Chmurno	
	10	2, 638	+ 11, 8	3. 55	PPn. Zachodni wicher	Pogoda z chmurami	

Wiadomości krajowe.

KRAKOW.

Senat Rządzący zamianował na dniu 31 Maja 1844 r. P. Izydora Dymidowicza Z. pierwszego sędziego dożywotniego Sądu Wyższego, P. Józefa Słonińskiego Z. pierwszego sędziego dożywotniego Trybunału Prezydującym w Wydziale pierwszym, P. Józefa Pareńskiego Z. piątego sędziego dożywotniego Sądu Wyższego, P. Herkulana Komar Z. trzeciego sędziego dożywotniego Trybunału, prezydującym w Wydziale drugim, nakoniec P. Jana Lorentskiego sędzią czasowym Trybunału.

Wiadomości zagraniczne.

WIADOMOSCI Z POPRZEDNICH POCZT.

— *Petersburg* 21 *Maja.* —

W ukazach cesarskich, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, do Rządzącego Senatu w dniu 1 Maja wydanych, wyrażono: 1) »Przychylając się do objawionego nam niejednokrotnie życzenia ministra skarbu, jenerała piechoty hrabi Kankrina, i z powodu zupełnie nadwerężonego jego zdrowia, najmiłościwiéj uwalniamy go od zarządzania ministerstwem skarbu, z pozostawieniem członkiem rady państwa.« 2) »Pomocnikowi ministra skarbu, rzeczywistemu radcy tajnemu Wronczenko, najmiłościwiéj rozkazujemy objąć zarząd ministerstwa skarbu, z tytułem sekretarza stanu, zarządzającego ministerstwem skarbu.«

Kozak z wojska uralskiego, Potap Dierwiaków, z dwoma najemnikami z Kirgizów, w lutym r. b. poławiał ryby na morzu Kaspijskiem w odległości 25 wiorst od brzegu, zajechawszy tam saniami we trzy konie. Wszczęty wiatr oderwał wielką massę lodu, na któréj znajdowali się wszyscy trzéj rybołowcy, i uniósł na otwarte morze. Po dwóch tygodniach pływania postrzegli oni, że od wpływu wiatru lód blizkim był zupełnego zniszczenia. Nie tracąc odwagi, zarznęli zaraz konie, i zrobiwszy z ich skór pęcherz podwiązali go pod sanie, w których daléj pływali po morzu, póki nie spotkali się z niemi płynący łodzią inni rybołowcy, którzy uratowali ich od nieochybnéj zguby, wtenczas właśnie, kiedy już byli utracili siły i wszelką nadzieję.

— *Berlin* 24 *Maja.* —

Xiąże Konstanty Ghika przybył tu z Drezna.

Około budowy twierdzy w Królewcu pracuje teraz codziennie 3000 ludzi.

Liczba szynków w obwodzie Królewieckim zmniejszyła się w przeciągu ostatnich lat 9 t. j. od roku 1835, z 3848 do 3295, a zatem o 553.

Król Jmć saski przejeżdżał d. 22 przez Magdeburg, z kąd po obiedzie udał się w dalszą drogę przez Brunświk do Anglii.

Donoszą z Koblencyi, że d. 17 b. m. w okolicy miasta Immendorf, znaleziono zabitego kamieniami żydowskiego nauczyciela religii, Jakóba Tobiasza Schatz, z Białegostoku, który przez swą polemikę przeciwko ceremonialnym przesadom religijnym, ściągnął na siebie nienawiść prawowiernych starozakonnych.

— *Hildesheim* 20 *Maja.* —

Czem ojciec Mathew jest w Anglii, tém u nas jest także katolicki ksiądz Seling, przez którego utworzony związek wstrzemięźliwości liczy już do 30,000 członków.

— *Paryż* 19 *Maja.* —

Wczoraj zakończyła izba dep. rozprawy swoje nad projektem do prawa o reformie więzień, który potem większością głosów 231 przeciw 128 przyjęty został. Jestto najważniejsze z praw uchwalonych na tegoroczném zgromadze

niu przez izbę dep. Wczoraj także postanowiła taż izba wziąść pod narady projekt panów Berville i Vivien, aby prawa, służące autorom dramatycznym pod względem ich dzieł przedstawianych na teatrach, rozciągnięte były w takiéj mierze na ich spadkobierców, jak to ma miejsce pod względem autorskiego prawa własności dzieł drukowanych. — Nakoniec przyjęła izba większością głosów 216 przeciw 14, projekt do prawa, zarządzający zwołanie rocznego kontyngensu 80,000 ludzi.

Lord Cowley, poseł angielski w Paryżu, przesłał dworowi swemu kilka egzemplarzy broszury xcia Joinville, która nie bardzo pomyślne wrażenie sprawić miała na wydział zagraniczny w Londynie, chociaż dumie Anglii pochlebić mogło porównanie, jakie królewicz francuzki uczynił pomiędzy marynarką swojéj ojczyzny a angielską, przyczém nie wahał się w najjaśniejszém świetle wystawić słabość francuzkiéj naprzeciw sile marynarki angielskiéj. Tę sprzeczność wystawia xiążę Joinville temi słowy:

»My założywszy ręce, jesteśmy nieczynni, a Anglia działa; my rozbieramy teorye, a Anglia zajmuje się praktyką. Dzielnie i żwawo stwarza sobie ogromną marynarkę parową i zmniejsza liczbę swych żaglowych okrętów, których niemoc poznała. My powinniśmy ją w téj reformie wyprzedzić, albo przynajmniéj gorliwie ją naśladować; zamiast tego; mamy w liczbie naszych paropływów zaledwie 6, zdolnych wytrzymać porównanie z paropływami marynarki angielskiéj. Boleśnie jest, że trzeba to wyznać, ale pozwolono się dać uspić i kraj uspiono pochlebnemi słowami i fałszywemi cyframi; wmówiono w siebie i w niego, że posiada silną i znakomitą marynarkę. Pożałowania godny błąd, źródło jeszcze opłakańszego zaufania! Zwróćmy nareszcie oczy nasze, bo to jest główną rzeczą, za kanał i przypatrzmy się co Anglia działa; z jaką determinacyą ten oględny, interessa swoje dobrze pojmujący kraj, wyrzec się umiał dawnych narzędzi potęgi swojéj, a chwycić się nowego oręża.«

Jenerał Boyer, były prezydent rzeczypospolitéj Hajtyjskiéj, odpłynął z Hawru do Jamajki. Dziennik *Siecle* mniema, że on swoim wielkim wpływem jaki jeszcze posiada na Hajti, i przez wzgląd na pochodzenie swoje z rodziców francuzkich, zechce i potrafi skłonić tę rzecz pospolitą do poddania się pod protektorat Francyi.

Lubo gazety angielskie, a mianowicie tak dobrze zwykle zawiadamiana *Times*, donoszą z największą pewnością, że król francuzów w jesieni przedsięweźmie podróż do Anglii; tu jednak niektórzy wątpią o wykonaniu planu tego, któremu szczególniéj sprzeciwia się opinia publiczna we Francyi.

Słychać, że xiążę Joinville utrzymuje pewne stosunki z panem Thiers.

— *Dnia* 20 *Maja*. —

Baron Humboldt wkrótce spodziewany jest w Paryżu, gdzie zwiedzić pragnie naszą wystawę przemysłu narodowego.

Broszura xcia Joinville o prawdziwym stanie marynarki francuzkiéj, wydała ten bezpośredni skutek, że minister marynarki pośpieszył z przedłożeniem izbie deputowanych projektu do prawa względem powiększenia naszéj siły morskiéj. Według budżetu na rok 1844, liczba uzbrojonych wojennych okrętów miała wynosić 140 między któremi 105 żaglowych a 35 parowych. Te okręty miały być rozdzielone pomiędzy 11 stacyj, to jest: 1) wzdłuż brzegów hiszpańskich, 2) na wodach brazylijskich i krajów de la Plata, 3) na wielkim oceanie, 4) przy antyllach, 5) na odnodze Mexykańskiéj, 6) przy Cayenne, 7) przy zachodnich brzegach Afryki, 8) na wschodzie, 9) przy wyspach Burbońskich, 10) przy Neu Fundland i 11) przy Algierze. W nich nie była objęta stacya chińska, która powstała dopiero w r. 1843, gdy budżet na rok 1844 już był uchwalony. Nowo założone francuzkie osady na południowéj Oceanii, potrzeby wysp Burbon i służba przewozowa między Francyą i Algierem, wymagają koniecznie powiększenia siły morskiéj. Również rząd francuzki znajduje potrzebę postawienia znaczniejszéj stacyi przy brzegach hiszpańskich. Według obliczenia ministra marynarki ilość uzbrojonych wojennych okrętów pomnożyłaby się ze 160 do 207, a przez to powiększonaby została cała potęga morska o jednę czwartą część. W skutku wykazanej przez broszurę xcia Joinville niedostateczności marynarki francuzkiéj, izba nieomieszka udzielić potrzebnych pieniędzy. Ale za to spodziewać się należy, że i rząd angielski nie zaniedba powiększenia swéj marynarki, zwłaszcza, że z broszury królewicza widocznie się okazuje, iż każde powiększenie naszéj marynarki, właściwie przeciw Anglii jest wymierzone. Natomiast z początkiem bieżącego roku nastąpiło małe zmniejszenie naszéj armii lądowéj. Według budżetu, armia francuzka miała liczyć w r. 1844 359,640 ludzi, a według listy udzielonéj przez ministra wojny kommissyi izby deputowanych, liczy tylko 354,590 ludzi i 140,892 rezerwy.

— *Londyn* 18 *Maja*. —

Na wczorajszém posiedzeniu izby parów, na zapytanie lorda Brougham względem traktatu, na mocy którego Texas wcielone być ma do Stanów Zjedn., odpowiedział minister Aberdeen, że w téj chwili nie może jeszcze zaspokajającego w tym przedmiocie udzielić objaśnienia, bo przedmiot ten dotyczy kwestyj, które są bez przykładu w dziejach prawa publicznego. (Słuchajcie!)

Sir Th. Fr. Fremantle mianowany został w miejsce pana Hardinge, ministrem wojny.

Broszura xięcia Joinville o marynarce francuzkiéj, nie sprawiła tu takiego zadowolenia, jakiego spodziewać się należało z pomyślnego wyjaśnienia marynarki angielskiéj. Obawiają się bowiem złych z niéj skutków, to jest wzburzenia francuzkiego wojennego stronnictwa, a

ztąd kłopotu dla teraźniejszego ministerstwa. Zresztą dz. *Times*, który to mówi, przyznaje argumentom królewicza słuszność, co do użycia w wojnie parowych okrętów, i zwraca uwagę rządu, aby ten wojenny żywioł nie był zaniedbywany, iżby przez to Anglia w wyprzedzeniu innych narodów, wyjąwszy może Stany Zjednoczone, jakie już raz osiągnęła, utrzymać się potrafiła.

— *Madryt* 11 *Maja.* —

Wiadomości z Havany z dnia 1 kwietnia donoszą, że tameczne władze zajęte były śledzeniem okropnego spisku murzynów, odkrytego w Matanzas. Celem jego było wymordowanie białéj ludności i miał wybuchnąć dnia 4 kwietnia. Drukowane odezwy, zapasy broni i prochu znaleziono u murzynów. W samem m. Matanzas uwięziono 500 osób; jednakże panowała ciągle wielka obawa, i niewolnicy murzyńscy zbuntowali się na kilku sąsiednich plantacyach.

Z rozkazu ministra wojny uda się do Algieru 3 oficerów od inżenieryi, dla uczenia się tam sztuki wojennéj.

Rodzina królewska uda się ztąd do Walencyi, a ztamtąd odpłynie do Barcelony.

Xiążę Osuña przybył tu onegdaj z Neapolu. Dziś powrócił tu z Paryża xiążę Glücksberg], pierwszy sekretarz tutejszego poselstwa francuzkiego.

Wkrótce ogłoszony będzie, przygotowany jeszcze za przeszłego gabinetu dekret, dozwalający wstępować znowu do zakonu ojców Eskulapiuszów. Zakon ten nie był wprawdzie zniesiony, z powodu dobroczynnych skutków swoich dla oświaty uboższych klass ludu, ale że nikt już do niego nie wstępował, przeto liczba członków jego bardzo się zmniejszyła, na czém cierpiały niektóre zakłady naukowe.

Madryt ma być oświecony gazem, podobnie jak Barcelona i Walencya.

Wychodźcy portugalscy, w liczbie których znajduje się jenerał Bomfin, przewiezieni będą do Valladolidu. (724 podoficerów i żołnierzy portugalskich, którzy złożyli broń po kapitulacyi twierdzy Almeida, odprowadzeni zostali do Oporto, ale rząd ma zamiar posłać ich do Afryki.)

— *Konstantynopol* 8 *Maja.* —

J. K. W. panujący W. xżę Mecklemburg-Schwerin i dziedziczny xże Lippe, przybyli tu d. 4 b. m. i nazajutrz przyjmowani byli przez prezesa rady państwa, szwagra sułtańskiego, Ahmeda Fethi Paszę i ministra spraw zagranicznych Rifaat paszę w imieniu sułtana, który ich onegdaj sam przyjmował. Poświęcają swój czas zwidzaniu osobliwości stolicy.

— *Florencya* 15 *Maja.* —

Wczoraj przybył tu król Jmć bawarski. W. xżę wyjechał był naprzeciw dostojnemu gościowi. Jutro król Jmć wyjechać ma do Rzymu.

— *Alexandrya* 26 *Kwietnia.* —

Wkrótce spodziewany tu jest z Kairu Wice król wraz z Jbrahimem Paszą.

Zboleścią zauważano, że w ostatnich latach znacznie pomnożyły się tu handle winne, w których zarazem odbywają się gry hazardowe. Rząd egipski przesłał konsulom ogólnik, aby swym poddanym polecili zamykać takowe domy we dwie godziny po zochodzie słońca Na przyszłość zaś żaden podobny handel nie może być otworzonym bez szczególnego pozwolenia.

— *Indye Wschodnie.* —

Według listów z Kabulu, Dost Mahomedowi Chanowi udało się wciągnąć do swego interessu brata swego Dżubbur Chana i stryja Mahomeda Zumad Chana, zapewniwszy im pewien udział w rządach. Poczém mógł już pomyślić o wykonaniu oddawna powziętego planu: syna swego, Akbar Chana, z 3000 jeźdźców, 6000 piechoty i 16 działami, opatrzonemi we wszystką tę amunicyę angielską, która podczas owego nieszczęśliwego odwrotu wpadła była w ręce Afganów, wysłał do Dżellalabadu, w pozornym celu przywiedzenia do posłuszeństwa krnąbrnych naczelników okolicy tamtejszéj. D. 26 Stycznia stanął Akbar Chan w Dżellalabadzie z tą znaczną siłą wojskową w porównaniu do teraźniejszego stanu Afganistanu. Powszechném jest zdaniem, że Akbar Chan zamyśla zdobyć znowu Peszawer; biega atoli pogłoska, że Sirder zawarł z Sikhami przymierze zaczepne i odporne przeciw Anglikom.

Wiadomość o zdobyciu królestwa Chiwy przez Chana Bochary, potwierdza się. Chan ten doszedł już do Urgendź, ale z największym pośpiechem powrócił do Bochary, zostawiwszy Wezyra swego, Abdul Summud Chana, namiestnikiem zdobytych prowincyj, ponieważ doszła do niego wiadomość, że Akbar Chan zagraża mu wojną; wszakże okazało się, że zamiary ostatniego nie były takie. Pobity Chan Chiwy schronił się do Kokanu.

W Indyach wschodnich zamyśla towarzystwo kapitalistów o założeniu kolei żelaznych.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 3 do dnia 4 Czerwca.

Holke Jan, Zagórski Karol ob., Wierlińska Joanna, Weber Elżbieta, Bocklisch Fryderyka Kuczkowska Józefa, Lobanow Alexandra, Rostowska xiężna, Mężnicki Leopold, Nowakowska Marya, Jasińska Rozalia, Majewski Karol ob., Zagórska Józefa ob., Lewaj Maryanna ob., z Polski; -- Borkowski Mieczysław hr., Wysocki Antoni hr., z Galicyi; -- Moller Wilhelm, Kluziński Julian, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Chwalibóg Felix ob., Rożycki Erazm ob., Sztembarth Kazimierz, Czaplicki Ignacy ob., Srednicki Jan ob., do Polski; -- Jaworski Andrzéj ob., Kęszycki Józef ob., do Galicyi; -- Klobasser, Pocnitz, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1239.

Sędzia Trybunału
Kommisarz upadłego handlu star. Lazara Müntzer w mieście Kazimierzu pod L. 52 prowadzonego.

Gdy wyznaczony dla wierzycieli upadłego handlu Lazara Müntzer termin na dzień 2 Maja b. r. celem podania potrójnéj listy potrzebnéj liczby syndyków tymczasowych, bezskutecznie upłynął, kommisarz upadłego handlu wzywa niniejszém stósownie do art. 40 K. H. Ks. III. wierzycieli upadłego handlu star. Lazara Müntzer, jakoto Kadisch et Hoffstadt, Moritz Seldis et comp., Hertz Löwenstein Wallach et Wolffenstein, S. Friedlender, Herman Gewer, Dawid Silber et comp, J. Moser junior, Adolf Itzig z Berlina, T. L. Wolff, C. F. Zschoke z Merane, Moritz Marse, J. A. Aschard Söhne, J. C. Andrae, Adolf Meyer, Rüder et Wagner, Gustavus et Eduard Gumpel, Köttgen et Conze z Lipska, Kirsten Gebrüder z Wiednia, C. F. Steinbach z Gallenberg, Isohn Cohn z Gatten, Gebrüder Hirschfeld z Hohnems, Friederik Härtel z Wallenburg, Gottfried et Carl Haenel z Sznecberg, Edward Lohse z Szemnitz, Friderik Krakher z Plauen, Heinrich Galle z Glauszau, A. J. Saalffeld, Hess Ruben et comp., M. L. Samuel et comp., Scholle et Hinrichsen M. H. Schwabe Gobert et Windmüller, Gebrüder Wehmböner et Ringel z Hamburga, Zuhschwerdt et Scheider z Magdeburga, Filip Ellisen, B. M. Adler, Gebrüder Schuster, Benedikt Lotmar Sohne, z Frankfortu nad Menem, D. Gallyot Sklower et comp. z Wrocławia, A. J. Kwiatkowskiego, Szyie Nachman, Horowitz z Krakowa; aby na dniu 14 Czerwca 1844 r. o godzinie 3 popołudniu zgromadzić się zechcieli w sali Audyencyonalnéj Trybunału W. M. Krakowa Wydziału III. celem podania według przepisu art. 44 K. H. Ks. III. potrójnéj listy potrzebnéj liczby syndyków tymczasowych która Trybunałowi do wyboru przedstawioną zostanie.

Kraków d. 14 Maja 1844 r.

W zastępstwie kommisarza upadłości
Sędzia Trybunału
(3r.) Jan Kanty *Krzyżanowski.*

Notaryusz Publiczny.
Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu;

Zawiadomia Szanowną Publiczność, iż dnia 10 Czerwca r. b. od god. 9 zrana w domu pod L. 119 w ulicy Grodzkiéj stojącym, sprzedane będą przez licytacyą publiczną ruchomości mianowicie: stolarszczyzna, suknie i bielizna po ś. p. Józefie, Agneszcze Nowakowskiéj pozostałe, za gotową srebrną monetę.

Kraków d. 1 Czerwca 1844 r.

(podpisano) Marcin *Strzelbicki.*

Doniesienia prywatne.

Niżéj podpisana miawszy zaszczyt utrzymaniem traktyerni w roku 1842 i 1843 zadowolnić Publiczność na wiedzającą mineralne wody w Szczawnicy, przyjmuje na się w tym także roku 1844 ten sam obowiązek przy zakładzie wód mineralnych w Szczawnicy, powiększając swój przedmiot należycie urządzoną kuchnią i cukiernią, i pochlebiając sobie, iż potrafi dogodzić wszelkim życzeniom Szanownéj Publiczności przez wybór potraw, ciast, i napojów rozmaitych przy najśpieszniejszéj usłudze, za najumiarkowańsze ceny, a tym sposobem zapobieży niewygodzie udających się do Szczawnicy gości względem kosztownego wożenia za sobą kuchni.

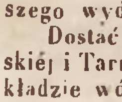
Magdalena *List*
Traktyerniczka ze Lwowa.

Uwiadomienie ze Szczawnicy.

Ignacy Königsberg, trudniący się od lat 12 doświadczeniem dobroczynnych wód mineralnych Szczawnickich, troskliwie zebrał postrzeżenia pomyślnych kuracyi w rozlicznych słabościach przez należyte używanie powszechnie znanych pomienionych wód mineralnych i te stwierdzone autentycznemi dowodami, podaje drukiem do Publiczności, otrzymawszy zezwolenie c. k. cenzury Lwowskiéj.

To dziełko z wielu miar wielce ważne tak dla lekarzów jak i dla każdego z Publiczności, zasługuje tém bardziéj na łaskawe względy, iż wydawca ma na celu, nie tylko cierpiącéj ludzkości ulgę przynieść, lecz oraz i ubogich wesprzeć, poświęcając cały czysty dochód niniejszego wydania na fundusz ubogich.

Dostać można tego dziełka w księgarni Lwowskiéj i Tarnowskiéj P. Milikowskiego, przy zakładzie wód mineralnych w Szczawnicy, w Jaśle u samego wydawcy, i w księgarni St. Gieszkowskiego w Krakowie. (4r.)

Pod N. 487 na ulicy św. Jana jest kareta podwójna wiedeńska z kozłem miejskiem i podróżnym, jeszcze w bardzo dobrym stanie do sprzedania z wolnéj ręki. O cenę zapytać się można u Pana Tuchowicza na pierwszym piętrze mieszkającego.

(3r.)